

הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל מספר, כי פעם פגש את מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', שב מתפילה בכותל המערבי, ורוחו טובה עליו. הוא שיער כי זו שעת כושר, ולכן שאל אותו: "על מה הרב התפלל בכותל?", ורבי יחזקאל השיב לו כך בפשטות ובכנות: "אמרתי לקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם! תשלח כבר את המשיח. ומדוע אני צריך את המשיח, מה השייכות שלי עם משיח? כי רצוני ללמוד עימו תורה, שהרי הוא לומד תורה היישר ממך יתברך, בלי אמצעים. אולם בינתיים עד שתשלח לנו את המשיח אבקש ממך - רבוננו של עולם, אנא! תלמד איתי אתה תורה! תאיר את עיני במאור תורתך הקדושה!".

שמעתי מעשה נפלא מהרב החסיד הישיש רבי מרדכי פרוכטר שליט"א, מחשובי חסידי ויז'ניץ בירושלים, אותו שמע בשעתו מפי הגאון הצדיק רבי נטע פריינד זצ"ל, אודות רבו מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ראש ישיבת 'עץ חיים' ובעל 'אבן האזל'.

רבי נטע התלווה פעם לרבי איסר זלמן, בדרכו למסור שיעור בישיבת 'עץ חיים'. באמצע הדרך, לפתע ריצדו במוחו של רבי איסר זלמן דברי הירושלמי במקום פלוני, הסותרים לכאורה את מהלך הדברים שהתכוון להרצות בשיעור הקרוב.

ראש הישיבה לא המתין אף רגע. הוא נכנס לבית הכנסת הסמוך, נעמד בפניה ושפתותיו רחשו מילות תפילה נרגשות: "אנא, טאטע! באשפער! זכני שלא תצא תקלה מתחת ידי, ושלא אטעה בדבר הלכה..."

לאחר דקות אחדות סיים רבי איסר זלמן את תפילתו, ליבו התמלא שמחה ופניו קרנו מאושר. לפתע הבזיק במוחו רעיון ליישב את הדברים, וכעת היה נראה לו כי דברי הירושלמי לא רק שאינם סותרים למהלך הדברים אותם יאמר בשיעור, אלא אף מסייעים לו, ומתיישבים בטוב טעם ודעת כמין חומר.

רבי נטע היה מופתע מאוד, ולא הסתיר את התפעלותו מרבו, ורבי איסר זלמן הגיב לו בפשטות: "הרי הרבה פעמים קורה לי דבר כזה!"...

זה הזכיר לי מעשה אחר ששמעתי לא מזמן, אודות אחד המלמדים החשובים בתלמוד תורה 'קמניץ' בירושלים, הרב הצדיק רבי לייב קורלנסקי זצ"ל.

רבי לייב היה דמות אצילה ומיוחדת, ירא שמים מרבים וצדיק בדרכיו. בצעירותו, היה רגיל ללמד בכיתה של שלושים ילדים, ואילו בשנותיו המאוחרות, כשהתרחבו כותלי תלמוד-התורה, לימד רבי לייב כיתות גדולות, לפעמים גם של שישים ושבעים ילדים.

"האם לא קשה לכם להטיל משמעת בכיתה כה גדולה?", נשאל פעם רבי לייב, והוא השיב בפשטות ובכנות בשלילה. כשהוא מטעים ואומר:

"הנה בכל יום כאשר אני מגיע לכיתה, שפתי מרחשות תפילה חרישית מעומק הלב, שאצליח היום בכיתתי. שלתלמידים יהיה 'דרך ארץ' כלפיי. שאצליח לטעת בהם אהבת תורה ויראת שמים אמיתית. ברוך השם, תפילתי נשמעת. לכן אין זה משנה כלל אם בכיתה ישנם שלושים ילדים או שבעים, הרי בכל מקרה כל ההשפעה שלי עליהם היא בכח התפילה!"...

כך שפכו יראים ושלימים את צקון לחשם לפני בורא עולם, בהשתפכות הנפש, בהתרפקות, כדבר איש אל רעהו. תפילות מן הסוג הזה - נענות. כאשר נתבונן בזה, נתחזק מאד בעבודת התפילה ובטוהר כוונתה. השל"ה הקדוש כותב כי אין תפילה שאינה נשמעת, ותפילה תמיד מרקעת שחקים. אם אינה פועלת עבור המתפלל עצמו, היא פועלת עבור צאצאיו, ואם לא עבור צאצאיו אז היא פועלת עבור כלל ישראל. אבל לא תיתכן תפילה שתחזור ריקם!

תפילה מעצם מהותה מוכרחת לפעול, ואין מציאות כזאת שתפילה תלך לריק. זהו יסוד היסודות הראשון בעניין התפילה!

שינוי הברה בתפילה

הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל

בחור משייבת טעלו שואל: באתי ממשפחה חסידית, שהברתם שונה מהברת הליטאים, וממילא אחר שהלכתי לישיבה בטעלו, זה גרם שמבולבל אצלי ההברות, האם יש לי רשות לשנות להברת הליטאים.

תשובה: א. טועה במציאות, שאין זה מחלוקת בין חסידים לליטאים, רק בין ארצות, ואזורים, ושכונות, שמן הסתם החתם סופר, שהיה בהונגריה, שלא היה חסיד, היה לו אותו ההברה של החסידים משם. וכמו כן הליטאים, ולמעשה בוודאי אין להיות מבולבל בהברות, ויכול לשנות.

תפילות

צריך שיכוון בלבו פירוש המילים שמוציא בשפתיו ויחשוב כאלו שכינה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשיבתו ומונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאילו היה מדבר לפני מלך בשך ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות.

שולחן ערוך, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת וישב

הודש כסלו תשיב"ג

לעילוי נשמת

ה"ר אלטר אהרן יצחק

ב"ר יוסף הרשקוביץ

זצ"ל

נלב"ע י"ז טבת תשע"ז

עולמים אדון כל הנאצלים וכו' המובא בס' שערי ציון לרבי נתן נטע הנובר זצוק"ל, פתח אליהו רבון עלמין המובא בתקוני זוהר (תיקון א דף יז ע"א), אל מסתתר וכו', ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד, אין כאלקינו וכו', אתה הוא אלקינו בשמים ובארץ, האדרת והאמונה לחי עולמים וכו', שומר ישראל שמור שארית ישראל וכו', שיר המעלות אשרי כל ירא ה' וגו', על ישראל אמונתו על ישראל וכו', ברוך הוא אלקינו שבראנו לכבודו וכו' המובא אצל ובא לציון גואל, כי לד' המלוכה ומושל בגוים וכו' עד ושמך אחד, אלקינו ואלקי אבותינו מלך רחמים רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו וכו' המובא בס' שערי ציון, הללויה אודה ה' בכל לבב, תהלה לדוד עד לעולם ועד ולא יותר, ב' פסוקים אתה הראת לדעת וגו', ואתם הדבקים בה' וגו', ויאתיו כל לעבדך וכו', עלינו לשבח וכו', על כן נקוה לך וכו' עד ושמך אחד, ואח"כ איזה סימנים בתהלים, ואח"כ לימוד בתורה בנגלה ובנסתר כל אחד לפי כוחו בחזקת הגאון רבי שריה דבילצקי זצוק"ל נהגו לפני תפילת שחרית לקבל על עצמו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך'.

הגאון רבי שריה הקפיד לקבל על עצמו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' והיה נוהג לומר זה בפה "הריני מקבל עלי בלי נדר מצוות ואהבת לרעך כמוך".

וכן כתב, והוא מדברי רבינו האריז"ל בשער הכוונות (דף א' ע"ב) שקודם התפילה צריך לקבל על עצמו מצוות "ואהבת לרעך כמוך", ושיכוון לאהוב כל אחד מישראל כנפשו, כי ע"י זה תעלה תפילתו כלולה עם כל תפילות ישראל ותוכל לעלות מעלה ולעשות פרי.

וכן הביא גם בחמדת ימים (ח"ד דף כח ע"ד) וז"ל: זה קיימו וקבלו הראשונים קודם כל תפילתם לבטא בשפתיים ולומר קבלת אהבת ד' עליהם, ואף גם מצוות 'ואהבת לרעך כמוך, כדי לצרף תפילתם כלולה עם כל אחיו בית ישראל וכו', עכ"ל, וכן הוא בקיצור כוונות רמח"ל (עמ' ו') לומר בפה הרי עלי המצווה הזאת, ולמעשה אמירה זו היה רגיל לאמרה באשמורת הבוקר, יחד עם אמירת התנאי לכוונות השמות ושאר תנאים טובים שנהג לומר אז קודם התפילה.

כותב רבי אלישע האביליו זצוק"ל בסידור עבודת התמיד לומר לפני התפילה את תפילת חנה - אמירת נוסח "ותתפלל חנה" בכוונה ומתוך התבוננות בתוכן תפילת חנה - בכוחה להכרית את החיצונים שמעכבים את המוסף הגאון רבי שמואל הומינר זצוק"ל בספרו 'עצה ותושיה': שאדם שעוד לא נפקד בזרע של קיימא - יקפיד לומר את נוסח "ותתפלל חנה" במתינות ובכוונה.

הכון לקראת אלוֹקִיךְ

הרה"ק רבי יקותיאל יהודה מצאנז זצוק"ל

נכון וראוי לאדם להקדים לתפלה בקשה מיוחדת מאת השי"ת שיעזרהו להתפלל בכוונה ראויה, שלא יטרידו את מוחו מחשבות זרות ושלא יסיח דעתו מהתפילין, "תפלה קודם התפלה היא הכנה לתפלה בדומה לאדם המקיש על דלת חבירו ומבקש רשות להיכנס לפני ולפנים", ולפני שהאדם פותח פיו להתפלל אל בוראו מתגברים עליו הררי נסיונות וצצים בפניו תילי תילים של מניעות וכן

למה יש בעיות?

הגאון רבי יששכר שפילר זצוק"ל

אנשים מאחרים לתפילה ובכך הורסים את התפילה, המצב כיום הוא נורא ואיום. כמעט ולא מכירים את הלכות תפילה, באים מתי שרוצים והולכים מתי שרוצים, קשה להכחיש את העובדה הזו.

שאלתי הרבה בחורים בישיבה כמה אנשים נמצאים בבית הכנסת בשכונה שלהם בשעת התחלת התפילה... התשובה ידועה, לצערנו.

וזה פלא, לאן הלכו ברכות השחר, להיכן הלכו הקרבנות, איפה הפסוקי דזמרה והקדישים... אני אומר לבחורים, מי שניגש למכונה שמוכרת פחי שתיה ומכניס את המטבע. אם הוא לא ילחץ על הכפתור, הוא יוכל לצעוק על המכונה או לדפוק עליה, ולא יעזור לו כלום, הפחית לא תצא, בשביל שהפחית תרד למטה - צריך ללחוץ על הכפתור.

ובכן, הכפתור שמוריד את השפע מן השמים הוא התפילה. זהו. - אם לא מתפללים בצורה הנכונה, אין מקום להתפלא אחר כך למה יש בעיה כזו או כזו... מלבד זאת האדם אחראי גם על לימוד התורה, וגם על ההנהגה בתוך הבית. כשאני נתקל בתופעות של בחור שלא מתנהג כל כך כראוי, פעמים רבות אני יכול ללמוד מזה איך מתנהגים אצלם בבית, ולפעמים כשאחר כך הוא משתפר - מושפע מזה כל הבית לטובה.

האדם אחראי למעשיו, הוא משפיע על אחרים, ואחרים משפיעים עליו.

תפילה קודם התפילה

ד' אמות של הלכה

אומרים חז"ל: חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ואח"כ היו מתפללין, כלומר שהיו מיישבים בדעתם רוממות הקל יתברך ושפלות האדם כדי להתפלל אחר כך באימה וביראה.

גם בספרי הפוסקים ובספרי גדולי המוסר מובא שיכין האדם את עצמו לפני שהוא ניגש לדבר עם בורא עולם, לפני שהוא ניגש להודות לבורא יתברך על כל מה שנתן ונותן לו בכל רגע ורגע. - מנהגים שונים נהגו בקהילות ישראל איך ומה להתפלל לפני תפילת שחרית.

רבנו חיים יוסף דוד אזולאי זצוק"ל (החיד"א) מביא את דברי הזוהר בתקונים שרצוי לומר "פתח אליהו" לפני תפילת שחרית, והאומר תפילה זו יזכה שתפילתו תתקבל ברצון, כך נהגו בני עדות המזרח וכן חלק מקהילות החסידים.

הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א כתב תפילה שכדאי ורצוי לאמרה קודם תפילת שחרית יהי רצון מלפניך ה'... שומע קול שועת עתירות ומאזין לקול תפלת עמו ישראל ברחמים, שתכין לבנו ותכוון מחשבותינו ותשגר תפלתנו בפניו ותקשיב אזניך לשמע בקול תפלת עבדיך וכו'.

הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א כותב בספרו דמשק אליעזר: וכן אני השפל ובניי שיחי' אומרים בכל בוקר ובוקר אחר ברכת התורה ואלו הם, ידיד נפש, רבון

דווקא את בני אתה שונא!?

הגאון רבי שמשון פינקוס זצוק"ל

מובא בשם האריז"ל: "קודם שאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת, מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות "ואהבת לרעך כמוך". ויכוון לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי. ובפרט אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד, צריך כאו"א לכלול עצמו כאילו הוא איבר אחד מן החברים שלו, ובפרט אם יש לאדם ידיעה והשגה לדעת לכוון לבחינת הנשמה וכו'. ואם יש איזה אחד מהם בצרה, צריכים כולם לשתף עצמם בצער, או מחמת חולי או מחמת בני ח"ו ויתפללו עליו.

וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו. הרי לנו שחובת קיום מצות "ואהבת לרעך כמוך" לפני התפילה אינה רק בגדר עצה טובה בעלמא, אלא היא חלק מעצם סוגיית התפילה - "כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל!" - מה השייכות והקשר בין שני עניינים אלו - תפילה ואהבת ישראל?

המובן הפשוט בענין הוא כך: הרמב"ם כותב (בהל' תשובה פ"ז ה"ז): "כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלוקי ישראל שנאמר עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם", צועק ואינו נענה שנאמר "כי תרבו תפלה וגו' ועושה מצוות וטורפין אותן בפניו שנאמר מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי וגו', והיום הוא מודבק בשכינה" וכו'.

נמצא, כי אף שלאמיתו של דבר אין שום תפילה בעולם שאינה עולה, אך סוף כל סוף ישנו מצב שבו טורפין את תפילתו בפניו, והיא מונחת אי-שם עד שיגיע זמנה לעלות.

לא פשוט לזכות שתפילותינו יעלו לפני כסא הכבוד, וכאן כתובה עצה נוראה ונפלאה לכך - עצה שיש לה כמה וכמה מובנים - מובן אחד הוא כך: כשם שמצינו בגמ' (תענית ח ע"א) שעל תפילה בציבור ישנה הבטחה - "הן א-ל כביר לא ימאס", כאשר מתפללים יחד עם הציבור, תפילת כל הציבור יחדיו היא שלימות אחת גדולה, והובטחנו שהקב"ה לעולם לא מואס בתפילה כזו, וכמו שפירש"י שם: "בציבור - תפילתם נשמעת ואע"פ שאין לב כולם שלם כדכתיב ויפתוהו בפיהם בדברים" - לשון רבים", כך חידש קדוש ה' האריז"ל, שגם אם התפילה אינה נאמרת בציבור, מ"מ אם למתפלל ישנה שייכות לציבור ע"י אהבת חברים, ובפרט אלו שהוא מתעסק אתם בלימוד התורה"ק, בכך הוא זוכה לשייכות עם השי"ת וזוהי סגולה עצומה שתפילתו תתקבל.

הבנה נוספת בענין היא, שיש כאן מידה כנגד מידה: אם אתה אוהב אתה אהוב. אם אתה שונא - אתה שונא - אם יש בעולם בן אדם אחד שיש לאדם קפיידא עליו - זהו פגם עצום בנפש. אולי זו גוזמא, אבל כמעט שהוא נדחה לגמרי מלפני השי"ת! - אדם שיש לו קפיידא על איזה יהודי שבעולם - זוהי קפיידא על הבן היחיד של השי"ת. הוא שונא בן אחד של הקב"ה, והקב"ה, כביכול, אומר: "זה כבר יותר מדי. מכל האנשים שישנם בעולם, דוקא את הבן היחיד שלי אתה שונא!?"

דחיות ותירוצים שונים ומשונים לרפות ידים לבלת יתלהב כראוי בעבודה שבלב, זו תפילה.

עצה טובה לזה, שלפני כל מצוה שהאדם מקיים לפני ה', ישפוך שיחו בתחנונים ויוריד נחל דמעה, שהשי"ת יהיה בעזרו, שיוכל להוציא מחשבתו אל הפועל ולקיים המצוה כראוי. מסיבה זו תקנו חז"ל (ברכות ד:) לומר לפני תפילת שמנה עשרה, את הפסוק (תהלים נ"א, יז), ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, כי רק בכח בקשה מיוחדת זו יוכל להתפלל בלי נסיונות ומניעות. רבינו יונה (ברכות ג:) הובא בית יוסף, אורח חיים, סימן קי"א) כתב על אמירת פסוק זה קודם שמונה עשרה, שדוד המלך התפלל לבורא, תסייעני שאוכל לכוון בתפילתי ולספר מעלליך כדי שתהא תפילתי מקובלת וכו', עכ"ל עיי"ש.

כן אמרו חז"ל (ברכות ל:) על חסידים הראשונים, שהיו שוהין שעה אחת ומתפללין. כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים. הכוונה, שבאותה שעה עצמה התפללו ובקשו מאת השי"ת, שבשעת התפילה לא יטרידו מחשבות זרות את מוחם ויוכלו לכוון באמת ובתמים, לשאת לבבם אל כפים אל א-ל שבשמים.

מסופר על צדיק אחד, שניגש אל אדם שסיים תפילת שמונה עשרה והושיט לו ידו בברכת "שלום עליכם". לתמייהת האדם על פשר הדבר, אמר לו הצדיק: הלא בזמן התפילה ביקרת וניהלת עסקיך, לכן כעת, שסיימת תפילתך וחזרת משם, מגיע לך ברכת שלום עליכם...

כך הוא דרכו של יצר הרע, להכניס באדם מחשבות זרות דווקא בשעת התפילה, לכן צריך האדם להקדים לתפילה בקשה מיוחדת מאת השי"ת, שיעזרהו להתפלל בכוונה ראויה, בלי להסיח דעת מהתפילין, כי לכמה דעות, הקל וחומר תפילין מציץ (מנחות ל"ו:), לגבי איסור היסח הדעת, הוא קל וחומר גמור ואיסורו מן התורה. לא לחינם יש התגברות מיוחדת מצד היצר, שדווקא בשעת התפילה, כשתפילין בראש האדם, יעלו במחשבתו הרהורי שטות והכל...

מטעם זה נהגו יראי ה' וצדיקים, לומר כמה פרקי תהלים קודם התפילה. גם פשוטי עם היו מקפידים לומר עשרה, או לכל הפחות חמשה, מזמורי תהלים, וללמוד דף גמרא ותוס' קודם התפילה, כדי להתכוון לעמוד בתפילה ראויה, שתתקבל לרצון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

על זה הזהיר הכתוב (עמוס ד, י"ב), הכון לקראת אלקיך ישראל, שקודם התפילה צריכים לעשות הכנה גדולה, כי בלי הכנה ונטילת רשות, בתחינה ובקשה אל השי"ת שיתיר ויתן יכולת להתפלל, יטרפו לו תפלתו בפניו ולא יניחו לה להכנס, כמו שמובא בספרים הקדושים (ראה צדה לדרך, מאמר ראשון, כלל ראשון, פרק שלשים וחמש). כן אמרו חז"ל (ברכות ל"א.) מנין למתפלל שיכוין לבו, שנאמר (תהלים י, י"ז) תכין לבם תקשיב אזנך. פירש רש"י, אם תכין לבם, אז תקשיב אזנך. עוד אמרו חז"ל (ראש השנה ל"ה.), אמר ר' אלעזר, לעולם יסדיר אדם תפלתו ואחר כך יתפלל. פירש שם הר"ן, כדי שתהא תפלתו נשמעת ושגורה בפיו ולא יטעה בה...

תפילה קודם התפילה היא הכנה לתפילה בדומה לאדם המקיש על דלת חבירו ומבקש רשות להיכנס לפני ולפנים. תפילה הבאה אחרי הכנה, היא בגדר מצוה גוררת מצוה ומקובלת יותר.

הכנה לתפילה - להרגיש, להתרומם

הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

רצוננו לדבר בענין תפילה, כי כל הזמן יש היסח הדעת, אבל בתפילה עצם המילים מזכירים שעומד לפני ה', ואז מסוגל יותר לחשוב מאשר במשך היום.

והנה בברכות (ו' ב') הגמרא מסבירה מהו "כרום זלות לבני אדם", אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ופרש רש"י כגון תפילה שעולה למעלה, ולכאורה מי שהוא רק בגדר שומר תורה ומצות אז הדבר הראשון הוא להתפלל, ומי שאינו מתפלל יודעים שיצא מכלל עמיתך, וא"כ נראה כמה דברים בענין התפילה, הנה בודאי צריך לעשות כל מה שכתוב בשולחן ערוך אפילו אם אין יודעים הטעם בכלל, ומכל מקום מאד ישתנה ערכם אם נדע מה שאנו עושים.

הנה הדרכי משה (או"ח סימן צ"ה) מביא בשם הרוקח 'וכשיחפוץ להתפלל ילך לפניו ג' פסיעות', שכתוב ג' הגשות לתפילה, ויגש אברהם, ויגש יהודה, ויגש אליהו, והנה ויגש יהודה שהלך לבקש מיוסף אפשר להבין כי אע"פ שגם היכן שעמד קודם הי' יכול לדבר ליוסף, מ"מ האדם מרגיש צורך להתקרב אל מי שרוצה לבקש ממנו, אבל ויגש אברהם צריך להבין וכי מה הוצרך לגשת, האם יש שינוי בין המקום שעמד קודם מאשר אם יש עוד פסיעה, וכן ויגש אליהו.

ולכן אף על פי שמלא כל הארץ כבודו, מ"מ צריך האדם כדי להתפלל להתרגש ממקומו, כי כעת הוא נכנס למצב של לדבר לפניך פה אל פה.

והנה יש עוד הערה כי אברהם אבינו הי' אז במצב של נבואה כי ביקש על הצלת סדום, והקב"ה ענה לו שלא אשחית אם ימצאו שם צדיקים ובכל דבריו שם הי' במצב של נבואה, וההתקרבות הגדולה ביותר ששייך להיות לנבואה עם הבורא הוא המצב של נבואה, ובכל זאת הוצרך לעשות איזה פעולת התרגשות כדי להתפלל.

ומשמע ששייך להעלות נפשו אז בשעת התפילה במדרגה עוד יותר, וברבנו בחיי על הפסוק (פרשת עקב י"א י"ג) ולעבדו בכל לבבכם כתב בתוך דבריו הודיענו בכאן שהתפילה למעלה מן הנבואה, כלומר מן המקום שמשם תוצאות הנבואה לנביאים.

ובשעת התפילה, כתוב בטור (או"ח סימן צ"ה) צריך

להשוות את הרגלים כמו המלאכים, שכתוב בהם ורגליהם רגל ישרה, ועי' בבית יוסף שם והטעם שצריך לכוון את רגליו הוא: מכיון שעומד לדבר עם השכינה וצריך לסלק כל מחשבות הגוף מלבו ולדמות כאילו הוא מלאך ממלאכי השרת, ובשם מהר"י אבובב כתב שהוא רמז שנסתלק ממנו התנועה לברוח ולא להשיג שום חפץ מבלעדי ה', הרי שבזמן שלפני התפילה וכ"ש בשעת התפילה אז עומד במצב נורא, ואם לא מבינים וחושבים אין פלא שהדברים העומדים ברומו של עולם הם מזולזלים כיון שאין יודעים ומכירים ערכם.

והנה במה שכתוב (פרשת תולדות כ"ה כ"א) ויעתר יצחק, דרשו חז"ל (יבמות ס"ד א') למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר, מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום, כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקב"ה ממדת רגזנות למדת רחמנות, ולכאורה מה אומר לנו בזה, וכי היינו חושבים שתפילה בכלל לא תועיל, ומה המיוחד במה שלימדונו חז"ל מהלשון עתר.

ונראה שכונתם הוא שהרי מבואר בספרים שמידותיו של הקב"ה הם כולם רחמים וחסד אלא שתלוי לפי המקבל, וכמו למשל יש אנשים ששתיית יין יכול לגרום להם מיתה, וכי יין הוא סם המות, אלא שכשהוא חולה אז במצב זה הוא סם המוות אבל אין היין סם, ואותו דבר האדם כשהוא בצרה, מפני שהחסד שנשלח מהשמים שנפגש עם האדם לפי מצבו, זה נהפך ליסורים וצער.

והכח של התפילה הוא, שזה יהפוך לחסד כיון שבעצם זה ממידת החסד, רק שהוא לא יכול לקבל זה ואצלו זה נהפך ליסורים, ובכח התפילה הוא נהפך ממצבו ונעשה ממילא רחמים, וזה שהמשילוהו לעתר, שגם בעתה הוא מרים את התבואה ומהפך וזה משנה אותה, אותו דבר כאן אותו המידה נהפך.

וברבינו בחיי (פרשת תולדות כ"ה כ"א) כתב עוד שכמו שהעתר מרים את התבואה למעלה ומוריד למטה, כך מחשבת הצדיק בתפלתו, מחשבתו משוטטת למעלה ומוריד שפע למטה, הרי האדם בשעת התפילה צריכה מחשבתו להיות לגמרי למעלה, וכמו שכתב הבית יוסף כאילו אין לו חפצי הגוף.

אף שכל זה הרבה למעלה ממדרגתנו, מכל מקום נשאף ונשתדל להרגיש איך שהוא פעם להתרומם, ובודאי זה יעשה השפעה גם על ההמשך, כי לא יתכן שלא יושפע כלל, הלוואי ונזכה לזה.

בידידות נאמנה
מביעים אנו את ברכתנו
ברכת מזל טוב המה ולבבית לכבוד
הרב ראם יצחקי שליט"א
מרחיב שערי התפילה
בעיר בני ברק
לרגל נישואי הבת
בורא העולם בקנין
ישלים זה הבנין
בבריאות, עושר ואושר
עד סוף כל הדורות
אמן כן יהי רצון.

עצבות נועלת שערי שמים,
שמהק פותחת שערים נעלים. **על שם טוב**

התפילה היא מטה
עו בניך כל
אדם, וכל
שמים
האדם
מקטחו בו
יתברך.
כן יעשה
וכן יגלית.
חזון איש

ברכת מזל טוב
המה ולבבית שלוחה
לכבוד
הרב שאול רוטנברג שליט"א
מרחיב שערי התפילה
בעיר פתח תקווה
לרגל אירוסי הבן
בורא העולם בקנין
ישלים זה הבנין
ויושפע אף טוב שפע ברכה
והכל ילך כשורה
בקלות, בריאות והצלחה
עד סוף כל הדורות
אמן כן יהי רצון.

הכרת הטוב | מקורות:

אוצרותיהם אמלא | דרשו | אשר עזך | סידור עוז והדר | סידור תתקבל לעדות המזרח בהוצ' מכון יסודות | דרך ישרה - הרב אשר ברוך פורת מהדורת ברקוביץ חשון תש"פ מודיעין עילית | נפש שמשון - הרב יעקב ישראל פוזן מהדור' חמישית | ימלא פי תהילתך - מהדור' תשס"ה | עצה ותושיה מהדור' תש"יד | עבודת התמיד מהדור' ליוורנו תקנ"ד || בית הכנסת 'מאור שרגא' אלעד || בית הכנסת 'איצקוביץ' בני ברק || הר"ח ר' שלמה אסקל שליט"א